

میران ابراهیمیان

حسرت اجماع اقتصادی در کابینه!

این روزها عقلای اقتصادی حاضر در دولت شرط تداوم رشد را بیشتر از هر چیزی اجماع در حوزه اقتصاد و انجام تغییرات ساختاری می‌دانند. آنها به همراه بسیاری از اقتصاددانان دیگر به خوبی می‌دانند که آرام خیره‌کننده ۹/۲ درصدی تابستان و نرخ رشد ۷/۴ درصدی شش ماهه در ماه‌های بعد تکرار شدنی نیست، زیرا این ارقام حاصل افزایش ۱/۵ برابری نفت بعد از برجام است که از زمستان سال گذشته آغاز شده و به تبع این نرخ رشد در فصلی که در آن هستیم، سقوط خواهد کرد، به نحوی که نمودار رشد قابل پیش‌بینی در این فصل و به خصوص در ماه آخر سال به حدود ۲ درصد خواهد رسید.

این نسخه با قوانین فیزیک به راحتی قابل فهم و اقدامی بجاست. فرض کنید نیروهای اعمال شده بر یک جسم در جهت‌های گوناگون وارد شود، بدیهی است که نیروهای اعمال شده یکدیگر را اخشی کرده، لذا جسم به جای حرکت همچنان در جای خود مانده یا بی‌هدف تکان خواهد خورد اما اگر نیروها در یک جهت بر جسم وارد شود، به سرعت حرکت کرده و به مقصد خواهیم رسید.

تقریباً از قبل از برجام چاره کار از سوی مشاور اقتصادی رئیس‌جمهور و اقتصاددانان حامی نیز رسیدن به اجماع در حوزه اقتصاد بیان شده است.

نمونه‌های موفق این اجماع را می‌توان در همکاری وزارت اقتصاد با سایر دستگاه‌ها در بهبود فضای کسب و کار یافته، آنجا که طی یک نشست مشترک میان وزارت نیرو و شهرداری تهران برای صدور مجوزهای آب و برق و امور مربوط به شهرداری به تفاهم رسیدند و زمان اخذ مجوزها با یک همکاری ساده از چند ده روز به کمتر از یک هفته کاهش یافت و با لینک شدن بخش‌هایی از مراکز داده‌های مجازی دو نهاد متفاوت منجر به بهبود فضای کسب و کار شده‌است. در نمونه‌ای دیگر همکاری و اجماع برای بر خورد با فراریان مالیاتی به خصوص در حوزه شرک‌تهای کاغذی میان سازمان مذکور و قوه قضائیه صدها میلیارد به بیت‌المال بازگشته و در عین حال مردم عادی اکنون فقط پرداخت کنندگان مالیات نیستند بلکه تور مالیات بر سر فراریان بزرگ هم می‌افتد.

متأسفانه نمونه‌های مذکور در قیاس با نام‌ای کلی اقتصاد بسیار محدود و شاید ناچیز است، هر چند بارقه‌هایی است که می‌تواند ما را امیدوار به تغییر ساختارها در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی، بهبود فضای اقتصادی و حتی رهایی از درآمدهای ناپایمانان نفت کند.

با این حال سؤال اساسی این است که چرا با وجود چنین تجربیاتی و با وجود تأکیدات رسانه‌ای شده از سوی تصمیم‌سازان، سیاستگذاری‌های مناسب اقتصادی در عمل اجرا نمی‌شود؟ آنچنان که در عمر دولت یازدهم حتی در تیم اقتصاد چنین اجماعی به یک ارزو تبدیل شده است. دولتی که قرار بود ژنرال‌ها به جای سربازها سر کار بیایند و اقتصاد را سامان بدهند، اکنون نیروهای خود را به جای اجماع در مقابل هم تلف می‌کند و بخش واقعی اقتصاد به جای تحرك در جامی‌زند.

دعوا بر سر نرخ خوراک پتروشیمی، نزاع بر سر پیشخور کردن پول و سهم کارگران در صندوق تأمین اجتماعی است که به امید رفاه در توران بازنشستگی پرداخت می‌شود، چیزی جز ناآشنا بودن با مفاهیم توسعه و نبود دفعه‌های به نام پیشرفت در میان اعضای کابینه بر چرخان دیگری ندارد! این رو پاسخ به سؤال مطرح شده را می‌توان در نداشتن هدف ژنرال‌ها، غرور بیجای ژنرال‌ها و نگاه جزیر‌ی‌زئوال‌ها جست که در عمل نشست اعضای کابینه در هیئت دولت به جای تجمع انرژی‌ها و نگاه جامع و راهبردی به مسائل اقتصادی، مییشتی و رفاه مردم، مجری‌ها برای چانه‌زنی برای دریافت سهم بیشتر بودجه زیرمجموعه خود یا پیشبرد اهداف سیاسی شده‌است و کار به جایی رسیده که عمل اغتیاب در محیط هیئت دولت مکفی نبوده و دعوای رسانه‌ای می‌شود.

لطف‌دعا نکنید!اجماع پیشکش.

مخبر آخر

خواهش خاشعانه وزیر اقتصاد از سیاسیون

طبیب‌نا نگران بازگشت نرم و کاشی نرخ رشد

وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیسان اینکه قطعاً دست‌یابی به رشد‌های بالای اقتصادی شدنی است به شرط آنکه منازعات انتخاباتی و اهداف سیاسی را وارد این اهداف نکنیم و خاشعانه و خاضعانه از جناح‌های سیاسی خواهش می‌کنم همراه با ملت و در راستای ارتقای ایران اسلامی تلاش کنیم.
به گزارش «جوان»، علی طبیب‌نا در ششمین همایش سالانه بانکداری و الکترونیک و پرداخت‌ها در وضعیت اقتصادی ایران اشاره و تصریح کرد: در صورت عدم چاره‌جویی برای رشد افسارگسیخته تورم و نپایدن شدن رکود اقتصادی در هشت فصل متوالی که در سال ۹۲ به اوج رسیده بود، علاوه بر فشار به دهک‌های متوسط و پایین‌زمینه ایجاد رکود جدی در محیط کسب و کار واحدهای تولیدی و اقتصادی و افزایش آمار بیکاری می‌گردد.
به گفته طبیب‌نا، پیش‌بینی روندها از عملکرد نیمه دوم نشان می‌دهد اقتصاد ایران در سال ۹۵ شاهد رشد اقتصادی بالاتر از ۵ درصد و تورم تک رقمی خواهد بود، البته برای دولت مهم استمرار این موفقیت است.

با یباین اینکه نباید اجازه دهیم اقتصاد مجدد دچار بی‌ثباتی و تورم بالا و رکود شدید شود، در عمل نگرانی خود را از بالا رفتن تورم کاهش نرخ رشد اعلام کرد و افزود: مهم است که رشد‌های بالا همراه با کنترل تورم صادرات‌گرا و اشتغال‌آرا باشد.
به گفته وی، چالش‌های کنونی نظام بانکی تحول و اصلاح در این نظام را به گذر گاه حساس در پیشرفت اقتصاد کشور تبدیل کرده‌است، البته دولت یازدهم از ابتدا به این مهم توجه کرده و به بازبینی نظام بانکی و نقش آن در پیشرفت اقتصاد واقف بود ولی این نیازمندن سیاستگذاری مناسبی است.

وزیر اقتصاد گفت: انتظار می‌رود در حوزه شفافیت و ساماندهی بازار، بازار غیرمشتکل پولی با تدوین این دو قانون قده‌های بلندی برداشته شود. در قانون بانک مرکزی اختیارات مالی به بانک مرکزی داده می‌شود که بر اساس آن در برخورد با مؤسسات مالی متخلف از قدرت بیشتری برخوردار می‌شود و همچنین افزایش سرمایه بانک‌ها در چارچوب قوانین مختلف از جمله بودجه سالانه مورد توجه قرار خواهد گرفت.
طبیب‌نا در پایان با اشاره به نظارت بر بازارهای مالی تأکید کرد: نظارت مالی یکی از پیشرفت‌های اصول اطمینان از عملکرد صحیح نظام مالی کشور است. در همین راستا مقررات‌گذاری و نظارت بر حسن اجرای آنها از نقاط کلیدی مورد توجه دولت در این زمینه است.

لاهوتی: بانک مرکزی ارز را سه‌نوی کرد

رئیس‌کنفدراسیون صادرات ایران با اشاره به اینکه سیاست بانک مرکزی موجب شد ارز به جای تکن‌خی، سه‌نرخی شود، از برخی مفاد دستورالعمل جدید بانک مرکزی در مورد بازار ارز انتقاد کرد.
محمد لاهوتی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به دستورالعمل جدید بانک مرکزی، گفت: براساس این دستورالعمل بانک مرکزی مکلف است، شرایطی را فراهم کند که حداکثر تا ۲۵ اسفند ۹۵ ارز حاصل از صادرات محصولات عمده صادراتی توسط بانک‌ها خریداری شود و صرف‌های با به وظایف متعارف خود برگردد. براین اساس تعیین واردات کالا با ارز آزاد و نرخ دلار ۳ هزار و ۶۰۰ صورت می‌گیرد.
رئیس‌کنفدراسیون صادرات افزود: اینکه یک نرخ سوم در یک دستورالعمل اعلام کنیم درست نیست، گرچه این اقدام در راستای کاهش نرخ ارز در بازار است اما کمکی به تکندرنی شدن نمی‌کند.

گزارش یک

وحید حاجی‌پور

اقتصاد

سرویس اقتصادی۸۸۴۹۸۴۳۴

قهرمان‌سازی‌هایی که به ضرر منافع ملی تمام شد

دبه ترکمنستان در برجام گازی زنگنه

وجود ندارد و ترکمنستان تا ۵سال آینده به ایران گاز صادر می‌کند.

قطع گاز

وقتی گفته شد مشکلی از بابت گاز ترکمنستان وجود ندارد شرکت ملی گاز آن‌را اعلام رسمی کرد ولی در بخشی از توضیحات خود اینچنین نوشت: «تفاهم با ترکمنستان امضا شده‌است ولی مردم همچنان در مصرف گاز صرفه‌جویی کنند.»
این جمله نشان داد هنوز نگرانی‌هایی وجود دارد و نمی‌توان به این تفاهم امیدوار بود تا اینکه ترکمن‌ها در یک تصمیم سریع و متناقض با تفاهم خود تصمیم گرفتند گاز را قطع کنند و به ایران بازگرد ولی قرار شد نیم مذاکره بینشی و به تعطیلات بروند. شرکت ملی گاز هم بیانهی داد و نوشت: «آنها فلکه را بسته‌اند و همه این بی‌عهدی‌ها و زیاده‌خواهی آنها تقصیر دولت قبل‌است!»

اینکه ترکمن‌ها بدعهدی کرده‌اند و باید تاوان این بی‌وفایی را بدهند به کنار اما پرسشی اصلی این است که چه اتفاقی رخ می‌دهد که تفاهم با ترکمن‌ها به نام «تفاهم استراتژیک» می‌شود ولی شکست در آن به معنای خرابکاری دولت قبل‌است؟
شخص وزیر نفت با حمایت از واردات گاز از این کشور گفته بود این واردات در راستای تعاملات منطقه‌ای است و این نتیجه نمی‌شود!اگر این واردات در خدمت چنین هدفی است چرا ترکمن‌ها به وزیر می‌زنند؟ دقیقاً چه اتفاقی رخ داده‌است؟

لاهِه و شکایت گازی

زمانی که عراقی در ترکمنستان به سر می‌برد گزارش داده‌شده در صورت عدم‌توافق دو کشور ایران می‌تواند با شکایت از این کشور جریمه شود

سینکال سیف دلار را ارزان نکرد

رئیس کل بانک مرکزی باردیگر پیام‌آرزانی برای قیمت دلار را تکرار کرد و از ادامه روند نزولی در روزهای آینده سخن گفت، بااین حال بازار می‌توجه به این اظهار نظرهای بلند مرتبه‌ترین مقام‌بازار پولی روسعهودی خود را نواغز کرد.
در روزهای گذشته چندین بار از سوی رئیس کل بانک مرکزی اعلام شده‌است که روند نزولی قیمت دلار در بازار ادامه داشته و به وضعیت باثباتی خواهد رسید. همین عملیات روانی باعث شد تاقیمت‌ها از حدود ۰ هزار و ۲۰۰ تومان در اواخر هفته گذشته به زیر ۳ هزار و ۰۰۰ کשיده شود اما در روز گذشته مقاومت در برابر کاهش قیمت‌ها ادامه داشته‌است و دیروز هر دلار ۳ هزار و ۹۱۰ معامله شد.

گزارش ۲

هادی غلامحسینی

تشکر روحانی و مخالفت علنی دولت از اعلام حقوق مدیران!

تشکر رئیس‌جمهور از کمیسیون تلفیق مجلس برای تصویب تبصره ۵ ماده ۳۸ لایحه برنامه ششم و موافقت وی با اعلان عمومی حقوق و مزایای مدیران، این سؤال را برای افکار عمومی مطرح کرده‌است پس آن فردی که نمی‌بایندگی از دولت تدبیر و امید در مجلس در مخالفت با اعلان عمومی حقوق‌ها قیام کرده بود، چه کسی بود.

به گزارش «جوان»، حسن روحانی در حالی در گفت‌وگو با نمایندگان مجلس در مجلس شورای اسلامی در این زمینه در برنامه ششم ماده‌ای را تصویب کرد که خود باستخدام حقوقی نجومی گفت: من در بیانیه هم به مردم گفتم که همه دستگاه‌های اجرایی مکلفند حداقل و حداقل حقوقشان را در سایت‌ها اعلام کنند، اخیراً هم مجلس شورای اسلامی در این زمینه در برنامه ششم ماده‌ای را تصویب کرد که خود درباره حقوق‌های نجومی بر ضرورت اجرای این صوبه مجلس تأکید کرد که دوشنبه هفته گذشته در ششم‌دی ماه، نماینده‌دولت در جریان بررسی این ماده در سخن علنی مجلس حضور داشت.
پیشینه‌ها می‌تواند در اختیار عموم قرار بگیرد ولی احوال شخصی تک‌تک افراد به‌نظر می‌رسد حتماً مشکلات جدی هم‌برای دستگاه‌های دولتی و هم برای گروه‌بندی دستگاه‌های دولتی و هم

قانونگذاری مکرر به چه قیمت؟!

بنویسید: لایحه قانون برنامه پنج‌ساله ششم، بخوانید. قانون برنامه پنج‌ساله پنجم اگر دقت بفرمایید آنچه دو جمله فوق را از هم متمایز می‌کند: ۱- وجود کلمه «لایحه» در جمله اول است که در صورت بررسی نهایی و تصویب در مجلس، این کلمه حذف و واژه «قانون» جایگزین آن خواهد شد و ۲- وجود واژه «ششم» باز در جمله اول به جای «پنجم» در جمله دوم است که آن هم به خاطر سپری شدن دوره پنج‌ساله پنجم ناگزیر باید به مرحله ششم گام بگذارد. اگر تحمل داشته‌باشید در ادامه متوجه خواهید شد چرا در آغاز نوشتار مطلبی به مهمی «بررسی برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور» اینگونه از بدیهیات تبدیل شدن «لایحه» به «قانون» و گام‌گذاری مرحله «پنجم» به مرحله «ششم» سخن گفته می‌شود. غرض از طرح این موضوع، نه بیان تمایز دو واژه «بدیهی» بلکه تأکید مبالغ و انرژوی است که این بدیهیات از نمایندگان حاضر در خانه ملت می‌گیرد.

پیش از ورود به قیمت و ابعاد هزینه‌های تحمیلی نمایندگان محترم مجلس به مردم و کشور، در بررسی و تصویب هر کدام از اجزا، بندها و مواد لویحی که از طرف دولت به مجلس ارائه شده‌است یا خود در کمیسیون تلفیق به اتفاق ۴۵نماینده برگزیده از کمیسیون‌های تخصصی تصمیم به ارائه آنها به صحن مجلس برای تبدیل شدن به قانون بر نامه پنج‌ساله کشور گرفته‌اند باید ابتدا نگاه و مروری داشته‌باشیم بر:

۱-مواد قانون پنج‌ساله پنجم و بلکه مواد برنامه چهارم توسعه که موضوع را شفاف‌تر نیز خواهد کرد.

۲-موادی که در لایحه برنامه ششم توسعه ارائه شده‌است تا تمایز و تباین این دو (قوانین قبلی و لایحه فعلی) از هم قابل تمییز و تشخیص باشد.
شاید در نگاه اول، مرور یک یا دو قانون پنج‌ساله و مرور باز لایحه یک برنامه دیگر، برای نوشتن یک مقاله چندان ساده نباشد اما اولاً از آنجا که اهمیت موضوع برنامه‌نویسی و نقد برنامه‌ای که یک موضوع ملی است و می‌رود که سرنوشته یک کشور را به مدت پنج سال در دست بگیرد و دواماً می‌توان نمونه‌هایی از مواد لایحه قانون ششم و مواد قانون پنج‌ساله پنجم و نه تمام آنها را به عنوان شاهد مثال بررسی کرد آنگاه، امکان این مرور نه تنها مشکل نخواهد بود بلکه به عنوان یک وظیفه ملی، لازم هم خواهد بود. اما برای تشخیص و تمایز قانون پنج‌ساله پنجم از لایحه برنامه ششم، چه شاهد مثالی بهتر و مناسب‌تر از بخش اقتصادی آن هم بخش حمل و نقل و مسکن آن است که یکی از امور لازم و ضروری مردم و یکی از نیازهای اولیه دولت برای خروج از خارج کردن اقتصاد از رکود است.

با نگاهی گذرا به بخش یازدهم لایحه برنامه ششم توسعه (بخش حمل و نقل و مسکن) از میان ۱۶ ماده‌ای که به این بخش اختصاص داده شده است در ماده ۲۲ در بند «الف» به تمدید «قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن» اشاره شده‌است. تکرار مجدد این ماده در لایحه برنامه ششم با وجود اینکه در برنامه پنج‌نجم بوده‌است چه معنایی غیر از این می‌تواند داشته باشد که یا سازوکار اجرایی در گذشته نداشتن یا قابلیت اجرایی داشته اما مورد غفلت قرار گرفته و مطابق با مهلت‌های پیش‌بینی شده در زمان مناسب اجرایی نشده‌است، بنابراین چون در بند «الف» این ماده حرف جدیدی نسبت به قانون قبلی گفته نشده‌است کجا معلوم که تکرار آنچه از قانون گذشته برای مانده مکرر به سرنوشته قانون قبلی مبتلا نشود؟ یا نباید سازوکار‌های لازم برای دوباره معطل نماندن آن در قانون جدید پیش‌بینی می‌شد؟

در بند «ب» ماده ۲۳ لایحه برنامه ششم توسعه نیز به جز «باز آفرینی ۲۷۰محل» که در لایحه نیز قید شده در چارچوب سند ملی باز آفرینی مصوب ۱۳۹۲ یعنی پس از تصویب قانون برنامه پنجم توسعه، به تصویب رسیده‌است، نکته در خور و جدیدی وجود ندارد. در واقع این بند، مهر تأییدی است بر عوداجرای قانون نوسازی بافت‌های فرسوده شهری که بنابر تکلیف برنامه پنجم توسعه کشور مقرر شده بود سالانه ۱۰ درصد از این بافت‌ها نوسازی شود اما آنجا که عملی نشده مجدداً در لایحه برنامه ششم باز تکرار شده‌است.

در بند «د» ماده ۲۷ لایحه برنامه ششم هم که بانک مسکن را موظف کرده‌است نسبت به تأمین باقی‌مانده تعهدات خود و تأمین منابع مورد نیاز مسکن مهر با تشخیص وزارت راه و شهرسازی اقدام کند، بر عملی نشدن تعهدات بانک در تأمین منابع مورد نیاز مسکن مهر، مهر تأیید زده شده‌است.
ماده ۲۴ لایحه برنامه ششم توسعه کشور نیز که به منظور ساماندهی ساختمان‌ها و اصلاح‌الگوی مصرف به ویژه انرژی در ساختمان و مسکن تهیه شده‌است، نکته جدیدی نسبت به آنچه در برنامه پنجم در این رابطه تصویب شده بود، ندارد که به عنوان مثال می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- بند «الف» ماده ۲۴- که شهرک‌های را از مکلف به طرح الزام رعایت مقررات ملی ساختمان در پروانه‌های ساختمانی می‌کند و صدور پایان کار را برای واحدهای احداث شده منوط به رعایت کامل این مقررات می‌کند.

۲- تبصره این بند که متخلفان از مقررات ملی ساختمان اعم از طرح، ناظر، مجری و مالک را موظف به رفع نقص و جبران خسارت می‌کند.

۳-همچنین بند «ب» از ماده ۲۴ یعنی صدور پروانه هر گونه ساختمان منوط به ارائه موافقت اصولی بیمه کیفیت ساختمان احداثی است.
شرکت‌های بیمه مکلفند بر اساس بیمه‌نامه صادره در صورت ورود هر گونه خسارت طی ۱۰ سال به پرداخت اجرائی، خسارات‌های وارده از لایحه طرف راه جبران کنند نیز در واقع قانون مصوب برنامه پنجم و بلکه چهارم توسعه کشور است که هنوز اجرایی نشده‌است، همه اینها از بازمادگان قانون قبلی تکرار آنها هستند.

تکثیر بندهای «ج»، «د» و «ه» ماده ۲۶ که عیناً ماده ۱۷۱ برنامه پنجم به دولت، نه کمیسیون‌های تخصصی پیشنهاددهنده به کمیسیون تلفیق و نه خود کمیسیون تلفیق مرکب از برگزیدگان کمیسیون‌ها، حتی زحمت تغییر نام و رادر تیخانه را در دستورالعمل «ج»، «د» و «ه» این ماده به خودشان نداده‌اند و عیناً عنوان «وزارت مسکن و شهرسازی» را از برنامه پنجم به لایحه برنامه ششم توسعه کشور منتقل کرده‌اند، بنابراین اگر نوبتیم توجهی به خوبی می‌توان کم توجهی نگارندگان لایحه و مجریان قانون را در تکرار بخش‌های اجزا، بندها و مواد بخش یازدهم از لایحه برنامه ششم توسعه به عینه مشاهده کرد و اینها همه نمونه‌هایی است از مشت خوراها تکراری که از قانون برنامه پنجم در لایحه برنامه ششم تکرار شده‌اند. اگر در کنار نمونه‌هایی از مشت خوراها تکراری که از قانون برنامه پنجم در لایحه برنامه ششم هم آمده‌است، این جمله یکی از نمایندگان مجلس هشتم را که گفته بود «هر دقیقه مجلس ۱۵ میلیون تومان هزینه در بر دارد» قرار داده شود و ۱۵ میلیون تومان را در ۶۰ دقیقه (یک ساعت) ضرب کنیم اگر صرف هزینه ۹۰۰ میلیون تومان فقط برای یک ساعت مجلس چند بار اینان را بوریزید بود شاید تمهیل ۹ میلیارد تومان در یک روز حدود ۱۰ ساعت (سه نوبته) بررسی لایحه قانون ششم توسعه کشور- که عمدتاً تکرار مواد قانون پنج‌ساله پنجم و بلکه مواد برنامه چهارم توسعه است - بر اینان باورپذیر نباشد.

مخبر آخر

صادرات برق ایران به عراق قطع شد

در حالی صادرات برق ایران به عراق قطع شد که قرارداد صادرات برق ایران به عراق در اول ژانویه به دلیل بدهی طرف عراقی تمدید نشده است.
به گزارش فارس، این قرارداد در ابتدای ژانویه به نپایان رسیده و گفته می‌شود به دلیل بدهی، طرف عراقی برای تمدید قرارداد اقدام نکرده است. این گزارش حاکی است میزان بدهی عراق به ایران بابت صادرات برق افزون بر یک میلیارد دلار است.